

ÜNİTE-1 **BİR KAHRAMAN DOĞUYOR**

Konu Başlığı:

BATIYA ERKEN AÇILAN KENT SELANİK (20.yy başlarına kadar Selanik hakkında)

KAZANIM

*Atatürk'ün çocukluk dönemini ve bu dönemde içinde bulunduğu toplumun sosyal ve kültürel yapısını analiz eder

BİLGİLER:

*Selanik, dönemin önemli liman ve ticaret şehirleri (Manastır, Üsküp, Belgrad, İstanbul vb.) ile bağlantısı olan- Rumeli'de yer alan - Rum ,Sırp Bulgar, Ermeni ,Yahudi gibi milletlerin bir arada yaşadığı bir şehirdi.

*19.yy'a kadar devam eden huzur ve istikrar ortamı Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının etkisiyle çatışma ortamına sürüklenmiştir.

*Bu çatışma ortamından ve devleti parçalanmaktan kurtarmak amacıyla Osmanlı aydınları bazı çareler aramış bunun sonucunda yeni düşünce akımları ortaya çıkmıştır. Bunlar;

-Osmanlıcılık: Bu fikir akımına göre Osmanlı Devleti içindeki tüm milletler bir 'Osmanlılık' duygusu ile Osmanlı milleti haline getirilmelidir. Böylece devlet içindeki değişik milletlerin ayaklanmaları önlenmiş olacaktır

-İslamcılık: Bu akıma göre, devletin parçalanmasını engellemek için müslüman milletler Osmanlı halifesinin liderliğinde tek bir çatı altında birleşmelidir.

-Türkçülük: Osmanlı Devleti içinde yaşayan Türkleri milli bir duygu ile bilinçlendirmeyi amaçlamıştır. Balkan Savaşlarından sonra Osmanlıcılık akımının zayıflaması ile Osmanlı yönetimine hakim olan düşünce akımıdır.

-Batıcılık: Osmanlı Devleti'nin kurtuluşunun tek yolunun batıya ayak uydurmaktan geçtiğini savunan fikir akımıdır.

****Bu fikir akımlarının hiçbiri Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını engelleyememiştir.**

MUSTAFA' DA ÇOCUKTU

(M.Kemal'in çocukluk yılları hakkında)

*M.Kemal 1881 yılında Selanik'in Koca Kasım Mahallesi Islahane Caddesi'ndeki evinde dünyaya geldi.

*Annesi Zübeyde Hanım Konya'dan Rumeli'ye göç eden bir ailenin kızıdır. Babası Ali Rıza Efendi Aydın'ının Söke tarafından gelmiş ,mesleği gümrük memurluğu olan iyi eğitilmiş biri idi.

* Zübeyde Hanım ve Ali Rıza Efendi'nin evliliklerinden altı çocuk dünyaya gelmiş Mustafa ve Makbule dışında Fatma, Ahmet, Ömer, ve Naciye küçük yaşlarda ölmüşlerdir

Konu Başlığı:

CEPHEDEEN CEPHEYE MUSTAFA KEMAL

(Kurtuluş Savaşı'na-1919- kadar M.Kemal'in askeri başarıları hakkında)

KAZANIMLAR

*Atatürk'ün askerlik hayatı ile ilgili olay ve olguları kavrar

*Örnek olaylardan yola çıkarak Atatürk'ün çeşitli cephelerdeki başarılarıyla askeri yeteneklerini ilişkilendirir.

BİLGİLER:

***Şam'a atanması(1905):** İlk görev yeri olarak Şam'a 5. Ordu emrindeki 30. Süvari Alayına atandı.. Burada subaylara askeri bilgiler verecek ve bölgedeki asayişi sağlayacaktı. Suriye'de bulunduğu sırada yakın arkadaşlarıyla *Vatan ve Hürriyet Derneğini* (Cemiyeti) kurdu. (Ekim 1906).

1907'de kolağası olarak Şam 5. Ordu Komutanlığında, oradan da aynı yıl içerisinde Manastır 3. Ordu Komutanlığında görevlendirildi.

***31 Mart Olayı (1909):** İstanbul'da meşrutiyet karşıtlarının çıkardığı 31 Mart Ayaklanmasını bastırmak ve düzeni sağlamak amacıyla hazırlanan *Hareket Ordusu'nda* kurmay yüzbaşı olarak Mahmut Şevket Paşa ile birlikte görev yaptı.

***Trablusgarp Savaşı (1911):** İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine kaçak yollarla Mısır üzerinden Trablusgarp'a gitti. Mustafa Kemal, Enver Paşa Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı başarılı savunma savaşları yaptı. Bu başarılarından dolayı Mustafa Kemal binbaşılığa terfi ettirildi.

Balkan Savaşlarının başlamasıyla Trablusgarp'tan ayrılmak zorunda kaldı.1912 yılında İtalyanlarla **Uşi Antlaşması** yapıldı. Bu antlaşmaya göre:

-Afrika'daki son toprak parçası Trablusgarp ve Bingazi İtalyanlara verildi.

-Oniki ada geçici olarak İtalyanlara bırakıldı.

***Sofya Askeri Ataşeliğine Atanması:** Mustafa Kemal 1913 yılında Sofya Askeri Ataşeliği'ne atandı. Mart 1914'te yarbaylığa yükseldi.

***Çanakkale Savaşı (1915):** Mustafa Kemal'in askeri yönden tanınmasını sağlayan, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesindeki savaşlar olmuştur.

Mustafa Kemal Çanakkale Cephesi'nde üstün bir askerlik yeteneği sergileyerek önemli savunmalar yaptı. Mustafa Kemal ve emrindeki tümen, Anafartalar ve Arıburnu'nda düşmanı ağır bir yenilgiye uğrattı.

***Kafkasya Cephesi(1916):**M.Kemal Çanakkale'deki başarılarının ardından Ruslara karşı mücadele verilen Kafkasya cephesinde 16.Kolordu komutanı olarak görevini sürdürdü. Burada Ruslar karşısında dağınık halde olan birlikleri bir araya getirerek Rusların elinden Muş ve Bitlisi geri almayı başardı.

***Suriye Cephesi(1917):** 7. ordu komutanlığına atandı. Alman komutan ile düştüğu anlaşmazlık sebebiyle istifa etmiş İstanbul'a dönmüştür.1918 yılında 7.ordunun da bağlı

olduğu **Yıldırım Orduları Grubuna** komutan olarak atanmış, burada Arap ve İngiliz kuvvetlerini durdurmayı başarmıştır.

Konu Başlığı:

DÖRT ŞEHİR VE MUSTAFA KEMAL

(M.Kemal'in Fikir Hayatının oluşumunda etkili olan Selanik,Manastır,Sofya ve İstanbul hakkında)

KAZANIM

*Atatürk'ün fikir hayatın oluşumuna ve gelişimine etki eden Selanik ,Manastır,Sofya ve İstanbul şehirlerindeki ortamın rolünü fark eder.

BİLGİLER:

SELANİK

- * M.Kemal Selanik siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan çevre ülkelerden çok fazla etkilenen bir bölge idi.
- * Büyük devletlerin yayılma ve nüfuz alanlarının en çok etkilediği Selanik şehri aynı zamanda Balkan milletlerinin Osmanlı'ya karşı ayaklanmalarına da merkezlik yapmıştır.
- *M.Kemal 1907 askeri görevle geldiği Selanik'te burada faaliyet halinde bulunana [İttihat ve Terakki Cemiyetine](#) katıldı. İttihat ve Terakki Cemiyetinin çalışmaları sonucunda II.Meşrutiyet ilan edildi.(1908)
- *Bir müddet sonra M.Kemal ordunun siyasetten ayrılması gerektiğini düşündüğünden ve İttihat ve Terakki ile olan fikir uyumsuzlukları sebebiyle cemiyetten ayrıldı.

MANASTIR

- * Bugün Bitola adıyla bilinen Manastır Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşmasında büyük etkiye sahiptir.
- * Mustafa Kemal Askeri idadide öğrenim görmek üzere geldiği Manastır'da vatan ve hürriyet şairi Namık Kemal, Türkçülüğü savunan Mehmet Emin Yurdakul ile tanıştı.
- *M.Kemal'in tarih bilincinin gelişmesinde öğretmeni Mehmet Tevfik Bey'in rolü büyüktür.
- *Burada bazı Fransız düşünürlerinin eserleriyle tanıştı.
- * 1897 Türk-Yunan Savaşı-savaşta başarılı olunmasına rağmen barış masasında istenilenin alınamaması-M.Kemal'i derinden etkiledi

İSTANBUL

- *M.Kemal'in başkente ilk gelişi eğitim amaçlıdır. Daha sonraki yıllarda görevi gereği burada ikamet etmiştir.
- * M.Kemal, İstanbul devletin başkenti olduğu için devletin içinde meydana gelen her türlü gelişmeyi, ayrıca Avrupa'daki gelişmeleri de yakından takip edebilmiştir.

SOFYA

- *Mustafa Kemal, 27 Ekim 1913'te Sofya Askeri Ateşeliği'ne atanmıştır. Bir yıldan fazla süren bu görevi sırasında Atatürk, Balkanların ekonomik, politik ve sosyal ortamında bütün azınlıkları, dış güçleri, bunların emellerini ve çeşitli dinleri tanımış; bu büyük karışıklık ortamında kendini yetiştirmişti

ATATÜRK'ün yazılı eserleri:

- * Tâbiye Meselesinin Halli ve Emirlerin Sureti Tahririne Dair Nesayih
- * Takımın Muharebe Talimi
(Almancadan çeviri - 1908)
- * Cumalı Ordugâhı - Süvari: Bölük, Alay, Liva Talim ve Manevraları (1909)
- * Tâbiye ve Tatbikat Seyahati (1911)
- * Bölüğün Muharebe Talimi
(Almancadan çeviri - 1912)
- * Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal (1918)
- * Nutuk (1927)
- * Vatandaş İçin Medeni Bilgiler (1930)
- * Geometri (1937)

Atatürk'ün ayrıca, 1915-1918 yılları arasında Anafartalar, Doğu Cephesi ve Karlstad'daki hatıralarını yazdığı günlükleri de bulunmaktadır.

*** *NUTUK***

- Atatürk'ün kendi kaleminden çıkan bu eser, yine Atatürk tarafından, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında Ankara'da toplanan İkinci Kurultayı'nda 36,5 saat süren ve altı günde okunan tarihi bir hitabeye dayandığı için Nutuk adını almıştır. Nutuk, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kuruluşundan Cumhuriyetin ilanına kadar uzanan başarılı bir tarihi akışın hikâyesidir.

Nutuk ilk defa 1927 yılında, biri asıl metin, diğeri belgeler olmak üzere Arap harfleriyle iki cilt olarak yayınlanmıştır. Harf inkılabından sonra, 1934 yılında, Milli Eğitim Bakanlığınca üç cilt olarak yeniden basılmıştır.

HASAN DOĞAN